

Riigikogu maaelukomisjoni istungi protokoll nr 159

Tallinn, Toompea

Esmaspäev, 08. juuni 2026

Algus 11.10, lõpp 13.28

Juhataja: Urmas Kruuse (esimees)

Protokollija: Jaanika Lokk (konsultant)

Võtsid osa:

Komisjoni liikmed: Anti Allas, Andrus Seeme, Toomas Uiho

Komisjoni ametnikud: Marin Daniel (nõunik-sekretariaadijuhataja), Merle Kruusimägi (nõunik)

Puudusid: Siim Pohlak ja Maido Ruusmann

Kutsutud: Regionaal- ja Põllumajandusministeeriumi kalanduspoliitika osakonna juhataja Sigmar Suu, sama osakonna nõunik Kaire Märtin ja õigusosakonna peaspetsialist Jan Nilson; Eestimaa Looduse Fondi juhatuse liige Joonas Plaan; MTÜ Saarte Kalandus tegevjuht Heino Vipp; Läänemaa Rannakalanduse Selts MTÜ tegevjuht Airi Läänemets; Liivi Lahe Kalanduskogu MTÜ tegevjuht Esta Tamm ja Arne Taggo (2. päevakorrapunkt); Regionaal- ja Põllumajandusministeeriumi toiduohutuse osakonna loomatervise ja -heaolu valdkonna juht Kadri Kaugerand ja sama osakonna nõunik Hedvig Liblikas ning õigusosakonna nõunik Katrin Tuula; Eesti Põllumajandus-Kaubanduskoja toiduvaldkonna juht Meeli Lindsaar; Loomaarstide Koja esindaja Tiina Toomet; Eestimaa Loomakaitse Liidu esindajad Pille Tees, Piret Tees ja Kristi Metsa (3. päevakorrapunkt); Riigikogu infonõunik Maiki Vaikla (1.–4. päevakorrapunkt).

Päevakord:

1. Nädala töökava kinnitamine
2. Vabariigi Valitsuse algatatud kalapüügiseaduse muutmise ja sellega seondult teiste seaduste muutmise seaduse eelnõu (887 SE) teise lugemise ettevalmistamine: arutelu huvigruppidega
3. Vabariigi Valitsuse algatatud loomakaitseaduse ja veterinaarseaduse muutmise seaduse eelnõu (899 SE) teise lugemise ettevalmistamine: arutelu huvigruppidega
4. Info ja muud küsimused

1. Nädala töökava kinnitamine

Vaadati läbi 17. töönädala (08.–14.06.2026) töökava.

Komisjoni istung esmaspäev, 8.06.2026 kell 11.10

1. Nädala töökava kinnitamine
2. Vabariigi Valitsuse algatatud kalapüügiseaduse muutmise ja sellega seondult teiste

seaduste muutmise seaduse eelnõu (887 SE) teise lugemise ettevalmistamine: arutelu huvigruppidega

3. Vabariigi Valitsuse algatatud loomakaitseseaduse ja veterinaarseaduse muutmise seaduse eelnõu (899 SE) teise lugemise ettevalmistamine: arutelu huvigruppidega

4. Info ja muud küsimused

Komisjoni istung teisipäev, 9.06.2026 kell 14.00

1. Ülevaade erimärgistatud diiselkütuse kasutamisest põllumajandustööde jaoks kohandatud veoautodes

2. Info ja muud küsimused

Otsustati:

1.1. Kinnitada nädala töökava (konsensus: Urmas Kruuse, Toomas Uibo).

2. Vabariigi Valitsuse algatatud kalapüügiseaduse muutmise ja sellega seondult teiste seaduste muutmise seaduse eelnõu (887 SE) teise lugemise ettevalmistamine: arutelu huvigruppidega

Urmas Kruuse juhatas sisse päevakorrapunkti arutelu ning märkis, et tänase kohtumise eesmärk on kuulata ära huvigruppide seisukohad eelnõu 887 SE kohta. Tegemist on esimese kaasamisistungiga ning arutelu lõpus ei tee komisjon menetluslikke otsuseid eelnõu kohta. Eelnõu teine lugemine on planeeritud sügisistungjärku. Ta andis sõna külalistele.

Airi Läänemets andis ülevaate rannapiirkondade ettepanekutest eelnõu 887 SE kohta (lisa 1). Ta märkis, et eelnõuga viiakse mõned volitusnormid Vabariigi Valitsuse tasandilt ministri tasandile. Muudatused puudutavad kalapüügi tingimusi, andmete kogumist, lubade regulatsiooni ja kaalumismõõdeid. Ta kahtles, kas eelnõuga tehtavad volitusnormide muudatused on kooskõlas põhiseadusega. Rannapiirkondade hinnangul kaasnevad delegeerimisega teatud riskid. Kaluritel puudub kindlus, milliseid nõudeid võidakse tulevikus määrusega kehtestada. Rannapiirkondade hinnangul suureneb muudatusega sõltuvus täitevvõimu kaalutusotsustest ja väheneb poliitiline kontroll. Eelnõu kohaselt võib minister määrata kogutavate andmete liigid ja mahu, kuid ebaselgeks on jäänud haldus- ja aruandluskohustuse ulatus. Praegu toimuvad Euroopa Liidu (EL) tasandil arutelud kaalumismõõde üle ning veel ei ole selge, millised nõuded tulevikus kehtestatakse. Kala kaalumise toimub ka väikesadamates ja laurikohtades, mis on olulised just rannakaluritele. Seaduseelnõu seletuskirjas on välja toodud investeringutoetused suursadamatele ning täna pole teada, kas uuel finantsperioodil toetatakse ka väikesadamaid. Kaalumismõõded mõjutavad otseselt kalurite töökorraldust. Kaluritele tekivad lisakulud (nt kütusele) ning arvestada tuleb ka ohuriskiga, kui ohtlike ilmastikutingimuste korral tuleb kaalumiseks liikuda kaugematesse sadamatesse. Kutselistele kaluritele kehtestatakse kohustused seaduses. Harrastuskalurite puhul jäetakse aga ministri lai otsustusruum andmete kogumise ja nõuete kehtestamisel. Eelnõu ei ole kooskõlas võrdse kohtlemise põhimõttega ning selles ei arvestata piisavalt Eesti rannakalanduse eripäradega. Rannapiirkondade peamine mure on, et olulised sisulised otsused viiakse määruse tasandile.

Kõneleja tutvustas rannapiirkondade ettepanekuid ja täiendavaid soovitusi maaelukomisjonile (lisa 1). Ta märkis, et kaalumismõõde põhimõtted, ulatus ja peamised erandid tuleks sätestada seaduse tasandil. Ministri volitused tuleks piirata üksnes tehniliste küsimustega. Taristu puudumisel tuleb ette näha mõistlik üleminekuperiood, täiendada mõjuhinnangut väikesadamate ja laurikohtade analüüsiga ning laiendada toetusmeetmeid väikesadamatele ja kaluritele. Lisaks võiks küsida eelnõule hinnangut õiguskantslerilt, kellelt on võimalik juba eelnõu menetlemise etapis saada aramus, kas eelnõu on põhiseadusega kooskõlas. Aruteludesse tuleb kaasata rannapiirkondade esindajad.

Joonas Plaan tutvustas Eestimaa Looduse Fondi esitatud ettepanekuid. Ta märkis, et fond toetab eelnõu üldist eesmärki – ajakohastada kalanduskontrolli, tõhustada kala päritolu ja tarneahela jälgitavust ning tugevdada järelevalvet ebaseadusliku, teatamata ja reguleerimata kalapüügi tõkestamiseks. Fond mõistab kalurite õigustatud muresid seoses taristu ja

toetustega. Fond ei toeta erandite kehtestamist, mis muudaksid kala päritolu jälgimise kontrollimatuks. Kõneleja juhtis tähelepanu kalapüügi andmete esitamise volitusnormile. Eelnõu § 1 punktis 51 on ette nähtud võimalus nõuda harrastuskalapüügi andmete esitamist juhul, kui selline vajadus tuleneb ELi õigusaktist. See volitusnorm võib jääda liiga kitsaks. Harrastuskalapüük võib avaldada olulist mõju ka sellistele kalavarudele, mille kohta EL andmete esitamist ei nõua. Eesti seisukohalt võivad olla olulised ka nt koha, ahvena või meriforelli andmed. Teiseks juhtis kõneleja tähelepanu transpordidokumendi erandile (kuni 25 km kaugus lossimiskohast). Nimetatud erand vajab täpsustamist. On vaja selgust, kuidas kontrollitakse kala liikumist lossimiskohast esimese käitleja või ladustamiskohani, kas tehakse riskipõhist järelevalvet ning kas Keskkonnaametil on piisav ja operatiivne ligipääs elektroonilistele päritolu- ja püügiandmetele. Ta juhtis tähelepanu ka oma tarbeks ostmise erandile. Eelnõu kohaselt väheneb merest püütud kala oma tarbeks ostmise erand 10 kilogrammini, kuid sama nõue võiks laieneda ka teistele veekogudele, sh sise- ja piiriveekogudele, kus praegu kehtib 30 kilogrammi piir. Fond soovib ühtlustada oma tarbeks ostetava kala koguse piirmäära 10 kilogrammini nii merel kui ka sise- ja piiriveekogudel.

Sigmar Suu märkis, et õigusloomeprotsessis läbib eelnõu juriidilise ja keelelise ekspertiisi ning kahel korral ka Justiits- ja Digiministeeriumi kooskõlastusringi. Lõppastmes on presidendil õigus jätta seadus välja kuulutamata, kui ta leiab, et seadus on vastuolus põhiseadusega. Ta selgitas volitusnormi puudutavat märkust. Eelnõuga ei muudeta otsustustasandeid, vaid täpsustatakse volitusnormi regulatsiooniala. Ta vastas harrastajate ja kutseliste kalurite väidetava ebavõrdse kohtlemise märkusele, et võrdselt tuleb kohelda võrreldavaid olukordi. Kutselise kalapüügi puhul on tegemist majandustegevusega, mille mahud on suured. Harrastuspüügi puhul on tegemist väikeste mahtudega. Lisaks on nimetatud sektorite sihtrühmad/kliendid erinevad. Seetõttu erinevad kutselise kalapüügi ja harrastuspüügi reeglid/nõuded, kuid nende lõppeesmärk on mõlemal juhul sama – tagada kalavarude ja -püügi jätkusuutlikkus.

Kaire Märtin tänas huvigruppe ettepanekute esitamise eest. Ta kinnitas, et volitusnormide tasemed jäävad samaks ning kõik senised ministri määrused jäävad ka edaspidi ministri määruste tasemele. Kutselise kalapüügi puhul jääb andmete esitamise kord sisuliselt samaks, v.a kaitsealuste liikide kohta kogutavad täiendavad andmed, mis jõustuvad rannapüügis alates 2028. aastast. Edaspidi tuleb kaitsealuste liikide puhul lisaks märkida, millises seisundis isend tagasi lasti – kas elusalt, surnult või vigastatult. Kontrollimääruse jõustumisel hakatakse kõiki andmeid esitama elektrooniliselt. Täpsustatud on asukoha jälgimise volitusnormi. Merel toimuva rannapüügi puhul jõustub asukoha jälgimise kohustus alates 2028. aastast. Alla 9 meetri pikkustele laevadele on ette nähtud erand, kui nad püüavad territoriaalvetes ja püügireis ei kesta üle 24 tunni. Sellisel juhul rakendub asukoha jälgimise nõue 2030. aastal. Eelnõuga muudetakse kaalumise volitusnormi. Ta juhtis tähelepanu sellele, et juba praegu on ministril õigus täpsustada kaalumise nõudeid. Järgmisest aastast tuleb sadamas kala kaaluda liigiti. Kehtivas seaduses on sätestatud, et kui kapten või kalur on ühtlasi ka kaaluja, võrdsustatakse kalapüügiluba kaalumisooga. Samuti on kavas ette näha erandid, mis võimaldavad kaalumist sadamas ja tööstustes. Ta nõustus, et ELi kaalumise määrus on praegu veel koostamisel. Seetõttu antakse ministrile volitusnorm juhuks, kui tekib vajadus mõnda küsimust määrusega täpsustada.

Sigmar Suu kommenteeris toetustega seonduvat. Ta märkis, et kogukonna juhitud kohaliku arengu toetuse meetme raames on võimalik arendada väikesadamaid. Suurema koormusega sadamate jaoks on välja töötatud eraldi meede.

Esta Tamm juhtis tähelepanu, et strateegiates on kirjas, millistele sadamatele on võimalik saada toetust. Samas on nt Pärnumaal mitmeid lossimiskohti, kus lossitakse märkimisväärses koguses kala, kuid toetust saavad taotleda üksnes teatud sadamad, mis on strateegias määratletud. Seega ei vasta tõele, et iga sadam saab taotleda toetust.

Arne Taggo märkis, et rannakalurid soovivad kaalumise nõuete osas suuremat selgust. Rannakalurid soovivad sel teemal kohtuda ministeeriumi esindajatega.

Sigmar Suu avaldas arvamust, et iga sadam ei vaja investeeringuid ega peakski toetust

saama, sest mõningatel juhtudel on kalurid ise leidnud kaalumiseks vajalikud lahendused. Ta nõustus, et tegevusgruppide tööd suunavad strateegiad, kuid neid on võimalik vajaduse korral muuta. Paljud tegevusgrupid ongi juba alustanud strateegiate muutmist või on seda juba teinud.

Kaire Märtin lisas kaalumise volitusnormi küsimuse kohta, et vajaduse korral saab nõudeid täpsustada ministri määrusega. Suvel on plaanis kohtuda rannakaluritega, et arutada kaalumise seadusega seonduvat. Kontrollimäärus loob üldise raamistiku, mille kohaselt tuleb üldjuhul kogu kalasaak sadamas kaaluda liigiti. Ta nõustus Eestimaa Looduse Fondi tähelepanekuga, et volitusnorm on kitsalt seotud üksnes ELi määratud kalaliikide (tursk, ahven) andmete esitamise kohustusega. See nimekiri laieneb 2030. aastal. Ta nõustus, et teatud olukordades võib osutuda vajalikuks koguda andmeid ka kohalike kalaliikide (nt koha, ahven) kohta. Veodokumendi erandi kohta selgitas ta, et varem kehtis erand kuni 20 kilomeetri kaugusele, nüüd on see viidud 25 kilomeetrini. See ei tähenda siiski, et kala päritolu ei peaks tõendama. Oma tarbeks ostmise 10 kg erandit kohaldatakse ELi õiguse järgi üksnes merepüügil, kuid kontrollimääruse kohaselt tuleb kala päritolu tõendada alates 10 kilogrammist nii merel kui ka sise- ja piiriveekogudel. See tähendab, et kui sise- või piiriveekogudel müüakse üle kümne kilogrammi kala, peab moodustama kalaliikide kaupa partiid.

Arne Taggo küsis, kas Eestis kehtivad veodokumentide osas topeltstandardid ja kust tuleb kala, mille kohta puudub veodokument. Ta märkis, et kaluri iga tegevus kajastub PERKis reaalajas. Ta uuris, mille alusel kehtestatakse 25 km erand.

Kaire Märtin selgitas, et kui kala veetakse kaugemale kui 25 km, tuleb esitada veodokument. Ta lisas, et kalur deklareerib saagi ning kala edasise liikumise korral tuleb esitada kala päritolutõend. Kuni 25 kilomeetri ulatuses kehtib erand, mille järgi veodokumenti esitama ei pea. Täna on see piir 20 kilomeetrit.

Arne Taggo küsis, miks on piiriks just 25 kilomeetrit. Ta oli seisukohal, et teatud kalaliikide kohta (nt mudil) ei peaks veodokumenti üldse vormistama.

Kaire Märtin vastas, et nõue tuleneb ELi õigusest.

Arne Taggo oli seisukohal, et veodokumendi käsitletuleks eristada siseriiklikke ja rahvusvaheliselt reguleeritud kalaliike.

Kaire Märtin vastas, et sellist võimalust ei ole.

Urmas Kruuse märkis, et ministeeriumi esindajad kohtuvad huvigruppide esindajatega, et arutada läbi istungil tõstatatud küsimused. Maaelukomisjon soovib saada ülevaadet arutelust ning seejärel jätkub eelnõu menetlemine Riigikogus. Ta tänas külalisi konstruktiivse arutelu ja küsimustele vastamise eest.

3. Vabariigi Valitsuse algatatud loomakaitseaduse ja veterinaarseaduse muutmise seaduse eelnõu (899 SE) teise lugemise ettevalmistamine: arutelu huvigruppidega

Urmas Kruuse märkis, et päevakorrapunkti arutelu eesmärk on kuulata ära huvigruppide seisukohad eelnõu 899 SE kohta ning komisjon ei tee arutelu lõpus otsuseid. Tegemist on esimese kaasamisistungiga. Ta andis sõna külalistele.

Meeli Lindsaar märkis, et Eesti Põllumajandus-Kaubanduskoda (EPKK) ei esitanud eelnõu kooskõlastusringil märkusi, kuna eelnõu puudutas peamiselt lemmikloomi ning koda tegeleb eelkõige põllumajandusloomadega. Samas käsitleb eelnõu karistusi, mis puudutavad põllumajandusloomade pidajaid, mistõttu pöörduti eelnõu menetluse käigus maaelukomisjoni poole. Kõneleja andis ülevaate EPKK seisukohtadest eelnõu 899 SE kohta (lisa 2). Ta märkis, et koda toetab loomade heaolu parandavaid tegevusi ning on seisukohal, et tahtlikke rikkumisi tuleb karistada. Eelnõu seletuskirjas on märgitud, et loomakaitseaduse alusel määratavaid karistusi ei ole muudetud pikka aega. Koda ei nõustu karistumäära järsu tõusuga. Eelnõu kohaselt tõuseb juriidilise isiku karistusmäär sada korda ehk 3200 eurolt 320 tuhat eurole ning trahvimäärad on seotud müügituluga, mitte kasumiga. Põllumajandusettevõtete müügitulu ja kasum erinevad oluliselt, s.t müügitulu ei võrdu kasumiga. Näiteks kui ettevõtte käive on 2 mln € ja kasum ligikaudu 40 tuhat €, moodustab 3200 € suurune trahv kasumist umbes 8%. Kui

samale juriidilisele isikule määrata maksimaalne 320 tuh € suurune trahv, moodustaks see kasumist umbes 800%. Eesti keskmise põllumajandustootja sissetulek koos toetustega on ligikaudu 210 tuh € ning arvestuslik netokasum umbes 36 tuh €. Seega on kasum üheksa korda väiksem kui kavandatud maksimaalne trahvimäär. Kui ettevõttele määratakse maksimaalne trahv, võib see tähendada ettevõtluse lõppemist. Eestis on palju väikeseid ja keskmise suurusega põllumajandusettevõtteid ning enamik neist sõltub toetustest. Kavandatud trahvimäär ei arvesta loomakasvatuse struktuuri. Kui ettevõtte aastane netokasum jääb ligikaudu 30 000–40 000 € piiridesse, ei ole 320 tuh € suurune maksimaalne trahv proportsionaalne. Tekib küsimus, kas senised karistused ei toimi. Seletuskirjas on märgitud, et alates 2014. aastast on algatatud kaheksa vääriteomenetlust, kuid 2021.–2025. aastate kohta andmed puuduvad. Lisaks puudub seletuskirjas ülevaade korduvatest rikkumistest ning analüüs määratud trahvide mõjust. Ta juhtis tähelepanu, et loomakaitseseadus on seotud PRIA toetustega. Kui loomapidaja rikub loomakaitseseaduses sätestatud nõudeid, võib väiksema rikkumise korral toetust vähendada ning raskema rikkumise korral toetusest sootuks ilma jääda. Menetluste arvu põhjal võib järeldada, et järelevalve võiks olla parem ning vääriteomenetlusi tuleks algselt julgemalt. EPKK on seisukohal, et mõjuanalüüs ei toeta karistumäärade 100-kordset tõusu. Karistumäärade tuleb tõsta mõeldukalt, põhjendatult ja diferentseeritult, võttes arvesse rikkumise raskusastet ning ettevõtte suurust. Ühe võimalusena võiks kaaluda protsendipõhist karistumäära. Kui eesmärk on ühtlustada loomakaitseseaduse ja veterinaarseaduse karistumäärad, tuleks trahvimäärade tõsta kümme, mitte sada korda. Eestimaa Loomakaitseliidu esindajad näitasid videot kutsikavabrikust ning andsid ülevaate liidu seisukohtadest eelnõu 899 SE kohta (lisa 3).

Kristi Metsa märkis, et videos näidatud kutsikavabrik tegutses aastaid, vaatamata Põllumajandus- ja Toiduameti (PTA) korduvatele kontrollidele. Liit toetab trahvimäärade tõstmist ega näe probleemi eelnõus kavandatud trahvimäärade suurus. Samas ei lahenda eelnõu kutsikavabrikutega seotud probleeme. Ta selgitas, et Eestis põhineb loomakaitseseaduse suures osas vabatahtlikul töö ja seda rahastatakse inimeste annetustest. Riigipoolne toetus on sisuliselt olematu. Eelnõuga pannakse MTÜ-dele lisaks senistele vabatahtlikult kantud kohustustele uued koormised. Täiendavad nõuded võivad viia MTÜ-de tegevuse lõpetamiseni. Eelnõuga nähakse ette kindla veterinaararsti nõue. Ta selgitas, et MTÜ-de hoiukodud asuvad üle Eesti. Kui igal MTÜ-l peab olema leping ühe kindla veterinaararstiga, tekib küsimus, kas Eestis leidub veterinaararste, kes oleksid valmis sõitma hoiukodude vahel üle kogu riigi. Küsimus on ka rahalistes vahendites, sest annetusi kogutakse eelkõige abi vajava looma raviks. Ta väljendas imetust, et Loomaarstide Koda on seisukohal, et seadusega tuleks tagada veterinaararstidele tulu teenimise võimalus. MTÜ-d ravivad loomi annetuste toel. Raske on ette kujutada, kuidas tuleks koguda annetusi konkreetse veterinaararsti töötasu maksmiseks.

Kõneleja lisas, et eelnõu esialgne eesmärk oli lahendada kutsikavabrikute ja ebaseadusliku loomaveoga seotud probleeme, kuid eelnõu neid küsimusi ei lahenda. Täna on probleemiks pigem PTA ebapiisav järelevalve. Lisaks on küsimusi tekitanud kasside ruuminõuded. Väidetakse, et ühes ruumis võib hoida kuni kuut kassi ning ruumis peab olema seitse liivakasti. Kassidega tegelevad MTÜ-d tunnevad kasside käitumise eripärasid ega pane teadlikult kokku kasse, keda ei tohi koos pidada. Liidu hinnangul ei ole põhjendatud, miks seitse liivakasti on parem kui viis. Küsimus ei ole üksnes liivakastide arvus, vaid selles, kui hästi neid koristatakse, millised on kasside pidamistingimused, kuidas loomi söödetakse ja joodetakse, kuidas jälgitakse nende tervist, kuidas tegeletakse sotsialiseerimisega ning kuidas korraldatakse kodude leidmist ja järelkontrolli.

Kristi Metsa sõnul on liit seisukohal, et ükski koer ei peaks elama ketis. Eelnõu lahendab koerte ketis pidamise probleemi vaid osaliselt. Liit on seisukohal, et koera liikumisruum peab olema vähemalt 40 ruutmeetrit. Liit ei nõustu ministeeriumi pakutud aedikute minimaalsete suurustega. Liidu hinnangul ei ole mõistlik kehtestada aediku miinimumnõudeid looma suuruse järgi. Eelnõuga nähakse ette nõue, et koeraga tuleb jalutada kaks korda päevas, kuid tegelikult elus ei ole võimalik selle täitmist kontrollida.

Kristi Metsa lisas, et puudub mõjuhinnang MTÜ-dele kaasnevate täiendavate rahaliste kohustuste kohta. Täna ei ole andmeid selle kohta, kui palju loomi on MTÜ-de hoole all või kui palju loomi nad on päästnud. Loomakaitsjad tegelevad vabatahtliku tööga ning neid ei tohiks karistada ebamõistlike kohustustega. Kui MTÜ-d lõpetavad tegevuse, jääb loomade päästmine üksnes varjupaikade kanda, kuid ka varjupaikade võimalused ja ruumid on piiratud. Kui varjupaikades ei ole piisavalt kohti, võib suurened loomade eutaneerimine. Muutus saab toimuda üksnes siis, kui järelevalve muutub tõhusamaks, s.t rikkumiste korral algatatakse menetlus. Liidu abiga on likvideeritud mitu kutsikavabrikut ning vabrikust päästetud loomad on leidnud endale uued kodud. Kui eelnõu vastuvõtmise tõttu peaksid MTÜ-d tegevuse lõpetama, tekib küsimus, mis saab tänavalt leitud loomadest. Sellisel juhul võib suurened hulkuvate loomade arv, kasvada oht inimeste ja teiste lemmikloomade turvalisusele ning halveneda loomade heaolu. Loomakaitsjaid ei tohi karistada loomade päästmise eest. Vastupidi, seadus peaks toetama loomakaitsset ja aitama seda arendada.

Urmas Kruuse tegi ettepaneku pikendada maaelukomisjoni istungit. Komisjoniliikmed nõustusid pikendamisega konsensusega.

Tiina Toomet märkis, et loomaarstidel on hea ülevaade tänavalt päästetud loomade arvust, sest suur osa neist tuuakse loomaarsti juurde kontrolli. Tema hinnangul tuleks vahendeid suunata ka ennetusse. Ta lisas, et Loomaarstide Kojal ei ole eelnõule märkusi ning koja hinnangul on eelnõuga kavandatud muudatused vajalikud. Täna arutelu kerkisid esile järelevalve, karistuste ja loomadega tegelevate inimeste kontrollimise küsimused. Eelnevatest ettekannetest võib järeldada, et järelevalve ei toimi piisavalt hästi, mistõttu tuleb läbi mõelda, kuidas seda parandada. Järelevalve saab toimida selge ja toimiva õigusraamistiku alusel, mis sätestab nõuded, mida loomapidaja peab täitma ja mille täitmist saab kontrollida. Kojal hinnangul eelnõuga täpsustatakse ja täiendatakse neid nõudeid. Kõneleja selgitas patoloogilise kogumise ehk *hoarding*'u häiret. Loomade kontekstis tähendab *hoarding* loomade kogumist ja pidamist sellises ulatuses, kus inimene ei suuda neile tagada minimaalset hoolt. See põhjustab loomadele kannatusi ja terviseprobleeme. Patoloogilise kogumise häirega inimene võib soovida loomadele head, kuid tegelikkuses põhjustab ta neile kannatusi. Ta nõustus eelkõnelejatega, et kutsikavabrikuid tuleb rangelt kontrollida.

Urmas Kruuse märkis, et loomakaitsjate hinnangul on ühe kindla veterinaararsti nõue MTÜ-de jaoks koormav. Ta küsis Loomaarstide Kojal esindajalt, milline on loomaarstide seisukoht selles küsimuses.

Tiina Toomet vastas, et lähtuda tuleb eelkõige loomade heaolust. Inimene võib soovida loomale head, kuid võib teadmatusel tegutseda valesti. Eriti oluline on vältida nakkushaiguste levikut. Nakkushaigustega võitlemine ning loomade vaksineerimine ja kiibistamine on veterinaararsti töö.

Kristi Metsa märkis, et ka praegu viiakse tänavalt päästetud loomad veterinaararsti juurde kontrolli. Tema sõnul ei pea selleks olema üks kindel veterinaararst. Tänapäeval on võimalus kasutada nt mobiilseid veterinaarteenuseid. MTÜ-d ei vaja ühte kindlat veterinaararsti.

Tiina Toomet vastas, et kui kõik juba nii toimib, ei ole muretsemiseks põhjust.

Urmas Kruuse palus ministri esindajatel kommenteerida eelnõu kohta tehtud märkusi.

Hedvig Liblikas tänas esitatud ettepanekute eest. Ta märkis, et eelkõnelejad tõid välja, et MTÜ-d peavad edaspidi hakkama annetusi küsima veterinaararsti töötasu katmiseks. Seda pole vaja teha ning annetusi saab jätkuvalt küsida loomapõhiselt. Ministeerium lähtub Euroopa Parlamendis 28. aprillil 2026. aastal vastu võetud seisukohast, mille eesmärk on võtta vastu Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus, mis käsitleb koerte ja kasside heaolu ja nende jälgitavust. Dokumendis rõhutatakse, et varjupaikades tuleb pöörata tähelepanu nakkushaiguste ennetamisele. Ta märkis, et bioturvalisuse alla kuulub muu hulgas parasiiditõrje. Parasiiditõrjevahendid on erinevad ning osa neist on retseptiravimid, mida saab väljastada üksnes veterinaararst. Määruses käsitletakse ka traumasid ja rünnakutest põhjustatud hammustusi, samuti töötajate teadlikkust ja inimeste kaitset. Oluline on osata ära tunda ohtlike nakkushaiguste kliinilisi tunnuseid, neist teavitada ning tagada loomade õigeaegne vaksineerimine. Ühes varjupaigas võidakse anda loomale suukaudset ussirohtu,

teises aga kasutada turjatilku. Üks kindel veterinaararst aitaks tagada paindlikkuse. See ei tähenda, et veterinaararst peaks käima üle vaatamas kõiki hoiukodusid. Tema ülesanne on aidata korraldada haiguste ennetamist nii varjupaigas kui ka hoiukodudes, sh toetada profülaktiliste ravimite hankimist, selgitada nende kasutamist ning anda vajaduse korral esmast nõu. Kui hoiukodus oleval loomal tekib terviseprobleem, näiteks oksendamine või kõhulahtisus, ei pruugi see vajada kliinikusse pöördumist. Küll aga peab olema võimalik pidada nõu spetsialistiga. Kui hoiukodus on kuus kassi ja üks neist on äsja tänavalt püütud, on soovitusel teistsugused kui olukorras, kus kõik kuus kassi on samas kodus juba pikalt elanud. Kõneleja juhtis tähelepanu sellele, et ministeerium ei vastuta PTA tegevuse ega tegevusetuse eest. Seadusandja ülesanne on anda sekkumiseks vajalikud tööriistad. Praegu kehtib vabatahtlikele loomapäästeorganisatsioonidele teavitamiskohustus, kuid mitmed MTÜd ei ole seda täitnud. Ta nõustus, et riigil puudub ülevaade MTÜdest ja nende hoole all olevatest loomadest. Selleks kehtestatakse tegevusloa nõue. Tegemist on ühekordse ja tasuta loataotlusega. Ta selgitas, et karantiiniruum ei tähenda alati eraldi ruumi. Kui hoiukodus ei ole teisi loomi, võib päästetud looma hoida karantiinis samas hoiukodus. Uuel omanikul peab olema võimalus loomaga enne tema koju võtmist tutvuda. Üldine eesmärk on, et igal loomal oleks varjupaigas ja hoiukodus hea olla. Kassidele tuleb tagada piisav arv liivakaste, et nende elukeskkond vastaks loomupärastele vajadustele.

Ta kommenteeris eelnõuga kavandavat karistusmäärade tõstmist. Karistus tuleb määrata proportsionaalselt. Ettevõtja ei saa ega tohi arvestada sellega, et rikkumine ja sellele järgnev karistus on tavapärane tegevuskulu. Ta nõustus, et karistusmäärasid tõstetakse märkimisväärselt, kuid rõhutas, et maksimaalset karistust ei määrata ilma süütegu analüüsimate. Ta nõustus, et kehtivaid karistusi ei ole piisavalt rakendatud.

Kõneleja selgitas koerte ketis pidamise keeluga seonduvat. Ministeerium ei soovi asendada koera ketis pidamist looma puuris pidamisega. Ka Ühendkuningriigis ja Rootsis on koerte ketis pidamine seadusega keelatud, kuid minimaalseid aedikute suurusi ei ole kehtestatud. Hetkel tundub 40-ruutmeetri miinimumnõue ebapiisav, kuid ministeerium on valmis arutama aediku suurusega seonduvat. Ta rõhutas, et miinimumnõue ei tähenda, et sellest suuremat aedikut ei tohi ehitada.

Kristi Metsa märkis, et praktikuna ei näe ta võimalust, et suur koer peaks viibima väiksemas kui 40-ruutmeetrisel aedikus. Arvestada tuleb ka sellega, et aedikusse peab mahtuma kuut. Kui koera ketis pidamisel peab olema tagatud 40 ruutmeetri suurune liikumisruum, peaks sama põhimõtet järgima ka aediku puhul. Ta lisas, et kasside varjupaigas peab iga looma kohta olema ette nähtud vähemalt üks ruutmeeter. Ühe võimaliku lahendusena võiks suurendada ühe looma kohta nõutavat pinda.

Pille Tees leidis, et MTÜdele tegevusloa nõude kehtestamine ei ole põhjendatud üksnes põhjusel, et tegutsevatest MTÜdest soovitakse saada parem ülevaade. PTA järelevalve ei toimi piisavalt ning eelnõu ei lahenda tegelikke probleeme. Kõneleja lisas, et veterinaararsti nõudest saadakse erinevalt aru. Ta palus täpsustada, kuidas hakkab veterinaararsti nõue praktikas toimima ning kas on teada, milliseid kulusid see MTÜdele kaasa toob.

Hedvig Liblikas tõi näiteks koerakatku juhtumi, mille korral peab veterinaararst tagama piirkonnas koerte vaktsineerimise katku vastu. Kui on kahtlus marutaudile või muule ohtlikule viirushaigusele, mis võib levida inimestele või teistele loomadele, ei tohiks sellise loomaga kliinikusse minna. Ministeerium ei reguleeri, millise lepingu alusel veterinaararst kaasatakse.

Pille Tees küsis, kas veterinaararsti nõue on mõistlik nende MTÜde puhul, kelle hoiukodud asuvad eri paikades ja kellel puudub keskne rajatis. Tema hinnangul ei ole selge, miks peab vastutav veterinaararst olema märgitud tegevusloal ja olema MTÜ palgal üksnes selleks, et teha parasiiditõrjet või reageerida katkujuhtumitele. Ta lisas, et sama eesmärki oleks võimalik saavutada vähem piiravate meetmetega.

Meeli Lindsaar märkis, et kõik rikkumised tuleb fikseerida ning neile peavad järgnema karistused. PTA on Regionaal- ja Põllumajandusministeeriumi allasutus ning ministeerium saab suunata ameti tegevust. Ta märkis, et eelnõu kohaselt on juriidilise isiku (sh MTÜ)

maksimaalne karistusmäär 320 tuh €. Koda leiab, et selline karistusmäär tõus on liiga järsk. Koda toetab ühe kindla veterinaararsti nõude kehtestamist. Ta tõi näite, et igal farmil peab olema sõlmitud leping loomaarstiga, kuid see ei tähenda, et farm ei tohi kasutada ka teisi loomaarste. Lemmikloomad võivad levitada haigusi, mis võivad nakatada ka põllumajandusloomi.

Urmas Kruuse tegi arutelust kokkuvõtte. Loomakaitsjad viitasid, et mõni MTÜ võib pärast seaduse jõustumist oma tegevuse lõpetada. Tema hinnangul on see osaliselt paratamatu protsess ning alles jäävad tugevamad ja paremini toimivad hoiukodud. Arutamist vajavad järgmised teemad:

- aediku suuruse nõuded;
- veterinaararstiga koostöö tegemise vormid;
- karistusmäärad ning nende võimalik diferentseerimine.

Komisjoni esimees lisas, et eelnõu 899 SE menetlemine jätkub ning enne eelnõu teist lugemist püütakse lahtiseks jäänud küsimustes leida töörühmades osapooli rahuldavad lahendused.

Hedvig Liblikas märkis, et igat juhtumit on keeruline ette näha, mistõttu on karistuste diferentseerimine keeruline.

Kristi Metsa lisas, et täna tõstetakse karistusmäärasid peaaegu igas valdkonnas. Kui ettevõtte või MTÜ piinab looma või seab looma elu ohtu, tuleb sellise ettevõtte või MTÜ tegevus lõpetada.

Piret Tees juhtis tähelepanu, et veterinaararsti nõude sisu selgitatakse rakendusaktis, kus on kirjas, et veterinaararst otsustab ja tagab vajalikud toimingud. Seega eeldab lepingu sõlmimine tasulist teenust. Arvesse ei ole võetud hoiukoduvõrgustiku toimimismudelit.

Urmas Kruuse tänas külalisi sisuka arutelu ja küsimustele vastamise eest.

4. Info ja muud küsimused

Infot ja muid küsimusi ei olnud.

(allkirjastatud digitaalselt)
Urmas Kruuse
juhataja

(allkirjastatud digitaalselt)
Jaanika Lokk
protokollija